

16. 5. 2023

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejvyšší soud o návrhu na doplnění rozsudku a eventuálním petitu

Předmětem tohoto článku je rozbor usnesení Nejvyššího soudu č. j. 27 Cdo 333/2022-294, které se týká dovolání proti usnesení odvolacího soudu o zamítnutí návrhu na doplnění rozsudku.

V dané věci byl žalobcům (cestujícím) zrušen let provozovaný žalovanou (leteckým přeprávcem). Žalobci se proto domáhali po žalované zaplacení kompenzace ve výši 250 EUR pro každého z žalobců a dále náhrady za cenu letek dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 (dále jen **Nařízení**). Pro případ, že by soud nepovažoval žalovanou za pasivně legitimovanou dle Nařízení, navrhli žalobci soudu, aby náhrada škody byla přiznána dle Úmluvy o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké přepravě ze dne 28. května 1999 (dále jen **Montrealská úmluva**).

Soud prvního stupně žalobu zamítl. Žalobci se proti tomuto rozhodnutí odvolali. Odvolací soud byl jiného právního názoru než soud prvního stupně a žalobě vyhověl. Rozhodl však pouze o části předmětu řízení (250 EUR pro každého z žalobců), neboť dospěl k závěru, že žalobci uplatnili nárok na náhradu za cenu letek podle Montrealské úmluvy formou eventuálního petitu.

Žalobci následně podali návrh na vydání doplňujícího rozsudku podle § 166 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen **o. s. ř.**), kde namítali skutečnost, že odvolací soud nerozhodl o části předmětu řízení. Odvolací soud návrh žalobců na doplnění rozsudku zamítl.

Proti usnesení odvolacího soudu podali žalobci dovolání, jehož přípustnost opírali o § 237 o. s. ř., kdy měli za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, a dále otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Žalobci namítali, že odvolací soud v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu nerespektoval vázanost soudu žalobním návrhem ve smyslu § 153 odst. 2 o. s. ř., nerozhodl o části předmětu řízení a toto své pochybení následně (k návrhu žalobců) nenapravit vydáním doplňujícího rozsudku podle § 166 o. s. ř. Jako dosud neřešenou pak žalobci předestřeli otázku, zda odvolací soud může posoudit určitý návrh jako eventuální petit, ačkoliv není žalobci takto uplatněn ani zamýšlen a ačkoliv to neodpovídá formulaci žalobních nároků.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu

Přípustnost dovolání

Dovolání bylo dle názoru Nejvyššího soudu podáno včas, osobou oprávněnou a splňující podmínku podle § 241 odst. 1 o. s. ř.; dovolací soud se proto zabýval jeho přípustností.

Nejvyšší soud uvedl, že si je vědom toho, že Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 10. 2015, sp. zn. II. ÚS 858/14, vyslovil názor, že „proti rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl zamítnut návrh na doplnění

rozhodnutí odvolacího soudu, není opravný prostředek přípustný“ (odst. 18. odůvodnění nálezu). Nicméně Nejvyšší soud také zmínil, že v této souvislosti nelze přehlédnout, že Ústavní soud tak učinil toliko při posuzování přípustnosti ústavní stížnosti, mimo nosné důvody nálezu a aniž by se zabýval výkladem § 237 o. s. ř. S ohledem na řečené nebrání uvedený nálezn Nejvyššímu soudu v tom, aby při posuzování téže otázky (přípustnosti dovolání proti usnesení, jímž odvolací soud podle § 211 a § 166 odst. 2 in fine o. s. ř. zamítl návrh účastníka řízení na doplnění rozsudku) dospěl k odlišnému závěru.

Dovolací soud dále zmínil, že z ustálené judikatury Nejvyššího soudu^[1] se podává, že účastník řízení nemůže dosáhnout nápravy pochybení odvolacího soudu, spočívajícího v tom, že nerozhodl o některé části předmětu řízení, prostřednictvím dovolání proti „neexistujícímu“ výroku rozhodnutí odvolacího soudu. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí přitom přípustné není (§ 236 odst. 2 o. s. ř.). Postup soudu a účastníků řízení pro případ, že soud ve výroku rozsudku, kterým se řízení končí, v rozporu s § 152 odst. 2 větou první o. s. ř. nerozhodl o celém předmětu řízení, je upraven v § 166 o. s. ř. To platí i pro odvolací soud (§ 211 o. s. ř.).

Jestliže odvolací soud nerozhodne o některé části předmětu řízení a účastník řízení v souladu s § 166 odst. 1 o. s. ř. navrhne doplnění rozsudku, je rozhodnutí o tomto návrhu účastníka řízení (vydané podle § 211 a § 166 odst. 2 o. s. ř.) rozhodnutím, jímž se odvolací řízení končí (ve vztahu k dotčené části předmětu řízení). Dovolání proti němu je tudíž přípustné za podmínek § 237 o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2017, sp. zn. 32 Cdo 2208/2017).

Jinak řečeno, účastník řízení může v souladu s § 237 o. s. ř. podat dovolání nejen proti rozsudku odvolacího soudu, jímž odvolací soud rozhodne o doplnění o část předmětu řízení (§ 166 odst. 2 věta první o. s. ř.), ale taktéž proti usnesení, jímž návrh účastníka na doplnění zamítne (§ 166 odst. 2 in fine o. s. ř.).

Nejvyšší soud proto uzavřel, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro zodpovězení otázky výkladu a aplikace § 95, § 152 odst. 1 věty první a § 166 o. s. ř., při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu.

Důvodnost dovolání

Nejvyšší soud při posuzování důvodnosti dovolání nejprve shrnul, že se žalobci domáhali zaplacení kompenzace za zrušení letu dle Nařízení. V reakci na námitku žalované, podle které jí nesvědčí pasivní věcná legitimace, žalobci navrhli, aby soud v případě neuznání pasivní legitimace žalované dle Nařízení posoudil stejný skutkový stav podle Montrealské úmluvy. V této souvislosti uvedli, že při tomto právním posouzení by jim nesvědčil nárok podle článku 7 odst. 1 písm. a) Nařízení ve výši 250 EUR za každého ze žalobců. Soud prvního stupně na ústním jednání připustil „změnu žaloby“ ve formě eventuálního petitu, a to tak, že se žalobci domáhají po žalované zaplacení ceny letenek spolu s paušální náhradou pro každého žalobce ve výši 250 EUR, in eventum pak (jen) zaplacení ceny letenek.

Nejvyšší soud následně shrnul závěry judikatury týkající se eventuálního petitu:

1) Eventuální petit je složen ze dvou částí. V tzv. primárním petitu se žalobce domáhá rozhodnutí o určité povinnosti (typicky např. vydání věci) a pro případ, že takovou povinnost uložit nelze, se žalobce v tzv. eventuálním petitu domáhá uložení povinnosti odlišné (např. peněžité náhrady).

2) O žalobním požadavku uplatněném formou tzv. eventuálního petitu soud rozhoduje pouze tehdy, jestliže žalobě nevyhověl v tzv. primárním petitu. Vyhoví-li žalobě v tzv. primárním petitu, eventuálním petitem se vůbec nezabývá. Soud nemá možnost volby ohledně přiznaného plnění. O

primárním petitu je soud povinen rozhodnout vždy, o eventuálním petitu pouze tehdy, je-li plnění požadované v primárním petitu nemožné[2].

3) O změnu žaloby jde tehdy, požaduje-li žalobce nově jiné plnění, případně požaduje-li stejné plnění, ale dovozuje-li jej z jiného skutku než vyličeného v žalobě.

4) Změnou žaloby naopak není požadavek žalobce, aby soud přisoudil téže plnění na základě téhož skutku, avšak z odlišného právního důvodu (na základě jiné právní kvalifikace). Posouzení tvrzeného skutkového děje po právní stránce je vždy úkolem soudu. Žalobce proto nemá povinnost svůj nárok právně kvalifikovat; pokud tak učiní, soud není jeho právním názorem vázán. Jinak řečeno, pouhá změna právní kvalifikace není změnou žaloby.[3]

Nejvyšší soud dovedl, že žalobci nezměnili žalobu (stále se domáhali týchž plnění na základě stejného skutkového stavu), toliko soudu předestřeli další možné právní posouzení jimi uplatněných nároků. S vědomím, že při posouzení podle Montrealské úmluvy by jim jeden z uplatněných nároků nebyl přiznán. Popsaný procesní úkon nepředstavuje změnu žaloby a už vůbec z něj nelze usuzovat, že se žalobci svých nároků domáhají formou eventuálního petitu (tedy, že se zaplacení ceny letenek domáhají toliko pro případ, že nebude přiznána částka 250 EUR každému z nich).

Nejvyšší soud proto uzavřel, že názor odvolacího soudu není správný. Nejvyšší soud tedy usnesení odvolacího soudu zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Rozbor rozhodnutí

Rozhodnutí Nejvyššího soudu je významné zejména ze dvou důvodů:

1) V první řadě podává odpověď na otázku, zda je přípustné dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu o zamítnutí návrhu na doplnění rozsudku. Odpověď je přitom kladná. Účastník řízení může podat dovolání nejen proti rozsudku odvolacího soudu, jímž odvolací soud rozhodne o doplnění o část předmětu řízení, ale taktéž proti usnesení, jímž návrh účastníka na doplnění zamítne.

2) V druhé řadě pak předkládá judikaturní závěry ohledně posouzení eventuálního petitu, kdy uzavírá, že požadavek na alternativní právní posouzení skutkového stavu nepředstavuje eventuální petit ani změnu žaloby. Posouzení skutkového děje po právní stránce je vždy úkolem soudu. Žalobce proto nemá povinnost svůj nárok právně kvalifikovat; pokud tak učiní, soud není jeho právním názorem vázán.

JUDr. Pavel Hanžl,
advokát

[TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sokolovská 68/105,
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 226 251 057
e-mail: office@taubellegal.com

[1] Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 23 Cdo 1212/2010, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 29 Cdo 632/2021.

[2] Srovnej např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4223/2010, ze dne 18. 7. 2005, sp. zn. 22 Cdo 2887/2004, nebo ze dne 9. 12. 2020, sp. zn. 22 Cdo 2550/2020).

[3] Srovnej např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 29. 7. 2004, sp. zn. 29 Odo 439/2002, ze dne 22. 6. 2005, sp. zn. 32 Odo 830/2004, ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 33 Odo 1310/2004, a ze dne 31. 7. 2008, sp. zn. 33 Odo 944/2006.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)